SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1880

av Magnus Johansson m.fl. (S)

Minskning byggdamm och förbättring av luftkvaliteten på svenska arbetsplatser

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att ge Arbetsmiljöverket i uppdrag att ta fram en nationell strategi för att minska exponeringen för skadligt damm på landets arbetsplatser och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att stärka Arbetsmiljöverkets tillsyn och möjligheterna att ingripa mot brister i luftkvalitet och dammhantering på arbetsplatser och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Arbetare utsätts dagligen för damm från bland annat betong, sten, trä och andra byggmaterial. Exponering för skadliga partiklar kan orsaka allvarliga sjukdomar som KOL, silikos och lungcancer. Trots att riskerna är väl kända och arbetsgivare enligt lag är skyldiga att förebygga exponeringen finns stora brister på svenska arbetsplatser.

Fackförbundet Byggnads har kartlagt detta problem i sin rapport Dödligt damm (2026), som bygger på en undersökning med 3 143 medlemmar. I rapporten uppger 63 procent att arbetsgivaren inte vidtar alla åtgärder som behövs för att minska exponeringen för skadligt damm och andra partiklar. Endast 34 procent uppger att alla maskiner som

sprider damm har dammbegränsande utrustning. Dessutom uppger 49 procent att de oavsiktligt har exponerats för asbestdamm minst en gång.

Undersökningen visar också på brister i riskbedömningar, information och förebyggande åtgärder. Det innebär att arbetstagare riskerar att utsättas för farliga partiklar trots att det finns både kunskap och metoder för att förhindra exponeringen.

Det behövs därför ett mer systematiskt och långsiktigt arbete för att minska dammexponeringen på svenska arbetsplatser. Arbetsmiljöverket bör få i uppdrag att ta fram en nationell strategi med fokus på förebyggande åtgärder, förbättrad luftkvalitet och effektivare tillsyn.

Samtidigt behöver myndighetens tillsyn stärkas och brister i arbetsmiljöarbetet få tydligare konsekvenser. Detta för att säkerställa att arbetsgivare verkligen gör det de är skyldiga – såsom att säkerställa att damm begränsas redan vid källan genom exempelvis effektiva utsug, fungerande ventilation och säkra arbetsmetoder. Sanktionerna för de som inte gör detta måste bli mer kännbara.

Ingen ska behöva bli sjuk eller dö av att andas in skadligt damm på jobbet. Regeringen bör därför vidta åtgärder för att minska dammexponeringen och förbättra luftkvaliteten på svenska arbetsplatser.

Magnus Johansson (S)

Leif Nysmed (S) *Peter Söderström (S)*